

Ankenævnet *for* Forsikring

Den 29. juni 2022 blev i sag nr. 98010:

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

mod

Sønderjysk Forsikring G/S
Jens Terp-Nielsens Vej 13
6200 Aabenraa

afsagt

k e n d e l s e :

Forsikringstageren har ulykkesforsikring. I brev af 11/3 2022 til nævnet har klagerens advokat bl.a. anført:

"Nærværende klage udspringer af, at min klients ulykkesforsikring, Sønderjysk Forsikring, har vurderet en méngrad på 10%, selvom både Arbejdsmarkedets Erhvervssikring og min klients anden ulykkesforsikring, ..., har vurderet en méngrad på 15%.

Arbejdsskade:

På tidspunktet for ulykken var min klient på vej hjem fra et kursussted til hendes hjemmearbejdsplads. Ulykken er på denne baggrund anerkendt som en arbejdsskade, og der er anerkendt en méngrad på 15%.

Se i den forbindelse:

- Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse af 13. august 2020 om anerkendelse af arbejdsskaden samt en méngrad på 15% (**bilag 2**),
- Ankestyrelsens afgørelse af 22. oktober 2020 om stadfæstelse af Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse (**bilag 3**) og
- Ankestyrelsen afgørelse af 6. maj 2021 om afvisning af genoptagelse (**bilag 4**).

Sagens nærmere omstændigheder:

Der er tale om et relativt voldsomt ulykkestilfælde, idet min klient på motorvejen kørte op i en forankørende bil, der holdt stille. Min klient kørte med 100 km/t, hvorfor der er tale om et høj-energitraume.

Som dokumentation for min klients gener vedlægges speciallægeerklæring af 27. april 2020 udarbejdet af speciallæge i neurologi, ... (**bilag 5**) samt rettelse til speciallægeerklæringen (**bilag 6**).

Speciallægeerklæringen er indhentet af Arbejdsmarkedets Erhvervssikring i forbindelse med vurderingen af arbejdsskaden.

Herudover vedlægges speciallægeerklæring af 17. marts 2021 udarbejdet af ..., aut. Cand. Psych., Ph.D. (**bilag 7**). Denne speciallægeerklæring er indhentet af min klient med henblik på råd og vejledning i forhold til, hvordan hun skal komme videre i relation til, at min klient fortsat har kognitive gener efter trafikulykken den 20. marts 2020.

Sønderjysk Forsikring – ulykkesforsikring – mén 10%:

Ved brev af 30. november 2020 fra min klients ulykkesforsikring, Sønderjysk Forsikring, vurderes min klients méngrad til 10% (**bilag 8**)... Denne afgørelse fastholdes ved brev fra Sønderjysk Forsikring af 22. januar 2021 (**bilag 9**).

...

Ved brev af 9. marts 2022 har Sønderjysk Forsikring afvist at imødekomme vores anmodning om suspension af den 3-årige forældelsesfrist med den begrundelse (**bilag 10**), at de ved brev af 22. januar 2021 fastholdt deres afgørelse om en méngrad på 10%.

Forældelse:

Nærværende klage til Ankenævnet for Forsikring afbryder således den forestående 3-årige forældelse, som ellers ville indtræde den 20. marts 2022.

Bevisbyrde:

Jeg er vidende om, at bevisbyrden i arbejdsskader kører efter arbejdsskadesikringslovens § 12, stk. 2, hvorefter samtlige gener er en følge af den anerkendte hændelse, medmindre overvejende sandsynlighed taler herimod.

Denne bevisbyrde er forskellig fra bevisbyrden i nærværende sag, hvorefter det er min klient, der skal løfte bevisbyrden.

Det er dog min vurdering, at min klient kan løfte denne bevisbyrde, jf. nedenfor.

Dokumentation:

Jeg henviser i den forbindelse til, at min klients anden ulykkesforsikring, ..., har vurderet méngraden til 15% (**bilag 11**) – altså samme méngrad som Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har vurderet – selvom bevisbyrden ikke er den samme.

I relation til fastsættelsen af méngraden på 15% anfører Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (bilag 2), at det varige mén kan sammenlignes med pkt. B.1.1.3 (10%) vedrørende nakken og pkt. B.1.3.1 (5%) vedrørende lænderyggen.

Eftersom der er tale om multiple skader, skal der vurderes mere end én méngrad, hvor den samlede ménprocent vil blive fastsat efter et skøn. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har ved den skønsmæssige vurdering vurderet méngraden til 15%.

Sønderjysk Forsikring anfører i relation til Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse (bilag 2) følgende i deres brev af 30. november 2020 (bilag 8):

'AES begrundelser er uforståelige, idet der anføres: at du IKKE kan klare daglige gøremål og derefter, at det er lette smerter FORDI du KAN klare daglige gøremål – det giver ikke megen mening.'

Ankenævnet for Forsikring

3.

98010

Det bemærkes, at der ikke er tale om en korrekt citering af Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse (bilag 2), idet der i Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse anføres følgende:

*'Du klarer ikke længere **huslige gøremål** som rengøring og tøjvask. Du benytter smertestillende medicin i form af Panodil ved behov. Vi vurderer dine smerter i nakken som lette, fordi du bruger smertestillende medicin beregnet til lette smerter ved behov, og fordi du ikke er forhindret i **daglige gøremål**.'* (egne fremhævelser)

I relation til lænderyggen bemærker Arbejdsmarkedets Erhvervssikring det samme i forhold til huslige- og daglige gøremål.

Efter min vurdering er der ikke tale om selvmodsigelser fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, idet der kan være stor forskel på "huslige gøremål" såsom rengøring og tøjvask og "daglige gøremål" såsom at smøre en madpakke eller hente sine børn. Specielt rengøring stiller langt større krav til den fysiske formåen end det at smøre en madpakke.

Det bemærkes specifikt, at Ankestyrelsen har stadfæstet Arbejdsmarkedets Erhvervssikring afgørelse, og at Ankestyrelsen efterfølgende har afvist genoptagelse.

Gentagne gange i arbejdsskadesagen er det således afgjort, at min klients méngrad er 15%.

I speciallægeerklæring af 27. april 2020 af neurolog, ... (bilag 5), fremgår det endvidere (udklip):

TIDLIGERE SYGDOMME OG INDLÆGGELSER:

I det væsentlige rask. Aldrig tidligere indlæggelser. Har i en periode gået til fysioterapeut / akupunktør med venstre skulder.

AKTUELT:

Har nu fortsat udtalte smerter i lænderyg med udstråling til haleben. Har udtalt stivhed i nakken. Har smerter i nakken.

Sover godt. Er udtalt træt. Har tinnitus på højre side men dette er dog blevet bedre.

Har enkelte gange kuldefornemmelse i begge ben.

Har ingen faldtendens. Ikke kraftnedsættelse i benene.

Oplever intermitterende håndslip bilateralt.

Har umiddelbart ingen hovedpine. Der er ingen kvalme eller opkastning. Der er ingen væggtab.

Beskriver dog dobbeltsyn og sløret syn. Har svært ved at fokusere. Har svært nedsat hukommelse samt nedsat koncentration og øget irritabilitet. Ligeledes grådlabil. Glemmer meget, både i forbindelse med arbejdet samt hjemme. Har svært ved at høre efter, hvad hendes store børn fortæller hende. Tåler ikke statiske stillinger af nogen art. Tåler ikke tunge løft. Kan ikke køre langt som tidligere. Sørger for indlagte pauser.

Kan ikke have 10 bolde i luften som tidligere. Klarer ikke de huslige gøremål. Kan således ikke støvsuge, skifte sengetøj, hænge vasketøj op eller tømme opvaskemaskinen.

Har ligeledes problemer i forhold til sexuel aktivitet. Får ondt i ryggen.

Ankenævnet for Forsikring

4.

98010

KONKLUSION:

Der er tydelig sammenhæng mellem pågældende arbejsskade samt nuværende svære daglige gener. Det er nu mere end 1 år siden skadesdato, hvorfor tilstanden må betegnes som stationær uden mulighed for væsentlig forbedring. Vil fremadrettet ikke kunne skaffe sig arbejde som tidligere på ordinære vilkår. Det er kun ikraft af, at hun selv tilrettelægger sin arbejdsdag og har hjemmearbejdsplads så hun kan sprede det ud over hele døgnet, at hun kan fungere i sit job. Vil ikke kunne klare et regelret fuldtidsjob.

Af speciallægeerklæringen fremgår det således tydeligt, at der er årsagssammenhæng mellem trafikulykken og min klients gener i dag.

Der er tale om udtalte gener i både nakken og lænderyggen, hvilket ikke har været til stede før aktuelle ulykke, jf. punktet i speciallægeerklæringen om tidligere sygdomme og indlæggelser.

Der er derfor ikke noget forudbestående, som kan begrunde min klients gener.

Sønderjysk Forsikring anfører i brevet af 22. januar 2021 (bilag 9):

'Dine lændegenere er alene forbigående, idet der er helt væk i august 2019. Det er beskrevet i speciallægeerklæringen, at du har udtalte gener i lænden. Din gener du har ved denne undersøgelse, kan ikke tilskrives hændelsen den 20. marts 2019, idet der ikke er lægelig dokumentation for, at du har haft kontinuerlige gener fra august 2019 og indtil den 27. april 2020.'

Jeg tillader mig igen at bemærke, at min klient ikke havde forudbestående gener i lænden inden aktuelle ulykke, og at der i lægejournalen (**bilag 12**) den 14. september 2020 er anført følgende:

Epikrise

14-09-2020 Forundersøgelse - ...
DM545 Lændesmerter UNS

Kommer med en problemstilling, som er opstået efter et uheld i 2019.

Det drejer sig om ømhed lavt i lænden.

Lokaliseret midt for og lidt mod venstre.

Ømheden er meget generende og det gør, at hun er sygemeldt.

Hun føler, at der sidder en stor tennisbold og generer.

Generne forværres ofte, hvis hun opholder sig i samme stilling i længere tid.

Det kan være både når hun sidder eller ligger eller går.

De sidste 3 uger har hun haft meget kraftige smerter og det kan stråle ned på bagsiden af højre lår. Føler nogle gange, at det trækker ind mod symfysen også på højre side.

Har været hos neurolog, som har foretaget speciallægeerklæring og det, som hun husker herfra, er manglende refleks på venstre side.

VURDERING

Patient som efter biluheld har haft gener fra lænden. Har konstant været tilstede, men de sidste uger væsentlig forværring. Har et område lavt lumbalt, hvor hun er byldeømt.

Får foretaget MR-skanning af colonne lumbalis.

Svar indenfor 1 uge.

...

Speciallæge i neurokirurgi

Ankenævnet for Forsikring

5.

98010

Den 23. januar 2020 er der endvidere anført følgende i lægejournalen (bilag 13):

23.01.20 Laboratoriesvar
Us.: KBA -

L01 Cervicalgia
Myksødem
Sub.: TK. Lidt flere sm i nakke og ryg, efter reduktion i fys til hver 14. dag. vil nu gå til fys hver 10. dag i stedet.

Igen den 8. april 2020 og den 7. april 2020 er der anført følgende i lægejournalen (bilag 13):

08.04.20 L03 Lændesmerter
Sub.: TK. Grundet coronavirus epidemien er denne konsultation foregået ved telefonkonsultation. Et år siden trafikuheldet. Arb nu på fuld tid, er måske lidt længere tid om det end tidl men får ros og laver nogle gode ting. Føler sig ikke stresset. Kan dog være grådlabil og irritabel og er træt. Børnene bor hos hende men de har det ikke så godt, ingen kontakt til eksmand. Hun har selv fundet ny partner som er fornuftig, de bor ikke sammen. Tager dagligt Panodil for sin ryg. Går hos fys hver 10. dag. Der er umiddelbart ikke tegn på bedring med ryggen. Der er ikke foretaget rgt eller scanning af lænden. Har en tid hos neurolog i ... i 23/4 til forsikringen
Plan: Aftaler at hun får en tid til status af ryg når tilstandende efter coronavirus epidemi er mere normaliserede. Umiddelbart tyder det dog på at lænderygproblemet er en varig problemstilling

07.04.20
Sub.: Nu > 1 år siden rygproblemerne startede - har brug for at vide om det ikke bliver bedre ?
vil gerne tale med ... - har fri i morgen - vil gerne ringes op i morgen

Min klients lændegener har derfor aldrig været 'helt væk' i perioden august 2019 indtil 27. april 2020 - og i øvrigt ej heller efter 27. april 2020 - idet det netop fremgår af de ovennævnte udklip af lægejournalen, at min klient har været ved lægen med lænderyggen/lændegener.

Efter min vurdering er der således både strakssymptomer, brosymptomer samt årsagssammenhæng
svarende til en méngrad på 15% både fsva. nakkegenerne og lændegenerne.

Jeg henstiller på ovenstående baggrund til, at Sønderjysk Forsikring anerkender en méngrad på 15% som følge af trafikulykken den 20. marts 2019.

Selskabet har i brev af 1/4 2022 til nævnet bl.a. redegjort for sagsforløbet og afgørelsen således:

"PÅSTAND

Klageren gives ikke medhold.

SUPPLERENDE SAGSFREMSTILLING

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (AES) behandlede sagen efter bestemmelserne i lov om arbejdsskadesikring.

Hos Indklagede behandles sagen efter forsikringsaftaleloven.

Advokat ... har i klageskriften på korrekt vis redegjort for forskellene mellem de nævnte regelsæt, hvorfor de ikke skal gentages her.

Klager har ikke løftet bevisbyrden for, at de i speciallægeerklæringerne beskrevne gener er opstået som en direkte følge af hændelsen den 20. marts 2019.

Der er ikke påvist årsagssammenhæng mellem Klagers gener i lænderyg og ulykken.

I klageskriftet anføres, at det af neurolog ... speciallægeerklæring fremgår, at der skulle være en årsagssammenhæng mellem ulykken og Klagers gener i lænderyg.

Hertil bemærkes, at det er forsikringsselskabet og ikke speciallægen, der skal foretage vurderingen af følgerne efter ulykkestilfældet. Der er ikke en del af speciallægeerklæringen i en privat erstatningssag at angive årsagssammenhæng mellem ulykkestilfældet og følgerne.

Lænderyg:

Det fremgår af journal fra fysioterapeut, at Klager har haft gener fra lænderyggen frem til 27. august 2019, hvorefter hun ikke oplevede gener mere.

Fra 27. august 2019 til 30. januar 2020 har Klager været til behandling hos fysioterapeuten, hvor der udelukkende var tale om behandling af nakke og øvre ryg.

Først i speciallægeerklæring af 27. april 2020 nævnes, at Klager oplever udtalte smerter i lænderyggen med udstråling til hælebeben. Det anføres videre, at fysioterapien har holdt tilstanden nede.

På baggrund af de til sagen indhentede lægefaglige oplysninger er der således alene ført bevis for strakssymptomer, men ikke for brosymptomer.

Klagers lændegener var alene forbigående, idet de er helt væk i august 2019.

De gener Klager oplyser ved speciallægeundersøgelsen den 27. april 2020 kan således ikke tilskrives ulykken den 20. marts 2019.

Efter forsikringsbetingelserne ydes erstatning for den direkte skade efter en hændelse, som har medført varige gener. Der er ikke dokumentation for blivende lændegener efter ulykken, hvorfor disse gener ikke kan udløse erstatning fra ulykkesforsikringen.

Indklagede har forelagt sagen for Indklagedes rådgivende lægekonsulent, som vurderer:

'Der er strakssymptomer fra nakke og lænd, aldrig undersøgt med billeddannende modalitet (rtg, CT, MR) og tilkomst af kognitive symptomer.'

AES har først afvist dækning som arbejdsskade, påklaget og så revurderet og anerkendt. Mht. mèn er der vurderet 15% (10% nakke ad B.1.1.3.Middelsvære, daglige nakkesmerter uden eller med let

bbevægeindskrænkning, eventuelt med udstrålende armsmerter, og eventuelt lettere somatiske, kognitive og affektive ledsagesymptomer OG 5% ryg ad B.1.3.1.Lette, daglige rygsmerter uden eller med meget let bevægeindskrænkning).

...

Vi har ikke psykolog journal, optiker journal eller ØNH journal, men hændelsen er efter min vurdering ikke egnet til at give gener herfra.

Tilsk er dårligt/slet ikke udredt. Det vides således ikke, om der er slid i nakke eller lænd, hvilket vil have relevans under FAL.

I og med, at der ikke er dokumenteret traumatisk strukturel skade i lænden, der ikke er oplysninger om itu sæde og der hos fysioterapeut ikke er nævnt lændesmerter siden 20.08.19 (men alene nakke, skulder og ØVRE ryg), så kan hændelsen efter min vurdering ikke anerkendes egnet til at medføre varigt mén fra lænden, men alene til at give forbigående lændesmerter. Jeg mener således, at vi alene kan godtgøre nakkegener med nedsat bevægelighed og kognitive symptomer og dermed skønsmæssigt 10% som analog til B.1.1.3.Middelsvære, daglige nakkesmerter uden eller med let bevægeindskrænkning, eventuelt med udstrålende armsmerter, og eventuelt lettere somatiske, kognitive og affektive ledsagesymptomer. Der er lagt vægt på, at tilsk har nakkesmerter (ej kvantificeret, men tager kun panodil pn, hvilket støtter lette smerter), træthed, nedsat hukommelse/koncentration, grådlabilitet, nedsat bevægelighed af nakke (ej kvantificeret).'

Den rådgivende lægekonsulents vurdering fremlægges som **bilag A**.

Indklagede kan derfor alene anerkende Klagers nakkegener, som vurderes til at udgøre 10 % varigt mén.

ANBRINGENDER

Indklagede har indhentet lægelige oplysninger således, at der har kunnet træffes afgørelse på et oplyst grundlag.

Klagers gener i nakken, der anses som en direkte følge af ulykken den 20. marts 2019, vurderes svarende til mén-tabellens (VEJ nr. 9086 af 03. februar 2017 – Vejledende procenttabel til brug ved afgørelser om godtgørelse for varigt mén) punkt B.1.1.3., som medfører tildeling af en méngrad på 10 %.

Klager har ikke i forbindelse med klagen påvist eller dokumenteret forhold, der efter sædvanlig praksis berettiger til fastsættelsen af et varigt mén på over 10 %.

Klager har ikke i forbindelse med klagen påvist eller dokumenteret årsagssammenhæng mellem Klagers gener i lænderyggen og ulykken den 20. marts 2019.

Indklagede har endvidere fulgt sædvanlige og branchemæssige kutymer for behandling af sager af den pågældende karakter, herunder givet Klageren behørig orientering omkring mulighederne for

indbringelse af sagen for Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afdeling for private erstatningssager.

Klageren kan således ikke gives medhold."

Klagerens advokat har i brev af 7/4 2022 til nævnet bl.a. anført:

"Dokumentation for brosymptomer:

Sønderjysk Forsikring anfører i svarskriftet, at min klient ikke har løftet bevisbyrden for, at de i speciallægeerklæringen beskrevne gener er opstået som en direkte følge af hændelsen den 20. marts 2019.

Jeg tillader mig i den sammenhæng at henvise til min klage til Ankenævnet, hvoraf det fremgår af de forskellige udklip fra min klients lægejournal, at der faktisk *har* været lændegener i den periode, hvor Sønderjysk Forsikring anfører, at lændegenerne har været "helt væk".

I øvrigt er selve speciallægeerklæringen ligeledes dokumentation for min klients beskrevne gener, herunder min klients gener i lænden.

Der er således dokumentation for brosymptomer."

Årsagssammenhæng:

Sønderjysk Forsikring bemærker, at det er forsikringsselskabet og ikke speciallægen, der skal foretage vurderingen af følgerne efter ulykkestilfældet.

Derudover bemærker Sønderjysk Forsikring, at det ikke er en del af speciallægeerklæringen i en privat erstatningssag at angive årsagssammenhæng mellem ulykkestilfældet og følgerne.

Det er korrekt, at speciallægen ikke kan eller skal tage stilling til den juridiske årsagssammenhæng.

Derimod kan og må speciallægen gerne tage stilling til, om der er 'sammenhæng' mellem ulykken og min klients gener.

Det bemærkes i den forbindelse, at speciallægeerklæringen ikke anvender ordet 'årsagssammenhæng', men derimod anvender ordet 'sammenhæng', jf. følgende bemærkning i konklusionen i speciallægeerklæringen:

'Der er tydelig sammenhæng mellem pågældende arbejdsskade samt nuværende svære daglige gener.'

Statusbeskrivelse fra fysioterapeut til kommune:

Som **bilag 1** vedlægges statusbeskrivelse fra min klients fysioterapeut til kommunen i forbindelse med min klients ansøgning om førtidspension.

Det bemærkes, at datoen '7. april 2022 kl. 08.46' ikke er retvisende for tidspunktet for, hvornår statusbeskrivelsen er udarbejdet og sendt til kommunen. Der er derimod tale om det tidspunkt, hvor min klient har sendt statusbeskrivelsen til sig selv for at videresende den til mig.

Jeg tillader mig at fremhæve følgende fra statusbeskrivelsen:

'Under Corona nedlukning oplevede [klageren] en markant forværring af kroppens gener, specielt i form af lænderygsmærter, men også en forværring omkring øvre ryg og nakke/hoved, og derfor er det vigtigt at [klageren] prioriterer at træne.

(....)

Den passive behandling er med til at løsne for spændinger i både lænd, øvre ryg og nakke/hoved, og pt. oplever en tydelig effekt når hun er i et kontinuerligt forløb. Lændesmerterne reduceres markant og det samme er tilfældet i forhold til øvre ryg, nakke og skulder.

(...)

Den passive behandling vil vi gerne udfase så det er noget pt. kan bruge når der er behov for det, men pt. oplever fortsat en forværring af smerter i lænd, øvre ryg og nakke/hoved når intervallet mellem hver behandling bliver for langt (mere end 14 dage imellem). Hvornår pt.'s krop kan undvære den kontinuerlige rytme er uvist.'

Fysioterapeuten er således fuldt bevidst om min klients lændegener.

Sønderjysk Forsikrings argumenter om, at lændegenerne har været fraværende i journalen fra fysioterapeuten, kan således ikke lægges til grund. "

Selskabet har i brev af 25/4 2022 til nævnet anført:

"Indledningsvist gøres opmærksom på, at den fra Klagerens side fremlagte mail, 'statusbeskrivelse', er Klagers **bilag 14**, hvorfor der i det følgende - for at undgå forveksling/forvirring - henvises til bilag 14 og ikke til bilag 1, når Indklagede henviser til denne mail.

Klager gør på side 2 i sit processkrift under 'Statusbeskrivelse fra fysioterapeut til kommune' opmærksom på, at modtagelsesdato og -tidspunkt på bilag 14, ikke er retvisende, idet denne dato er datoen for videresendelsen fra Klager til Klager og derefter til advokaten.

Hertil tillader Indklagede sig at bemærke, at det angivne tidspunkt, 7. april 2022 kl. 08:46, må antages at være det tidspunkt, på hvilken fysioterapeuten har sendt mailen, bilag 14, til Klager. Dette må lægges til grund, fordi fysioterapeuten er angivet som afsender og Klager som modtager.

Ved en videresendelse af mailen til Klager selv eller advokaten ville fysioterapeuten ikke fremgå som afsender på det angivne tidspunkt, 7. april 2022 kl. 08:46.

Lænderyg:

I bilag 14 omtales spændinger i lænden. Hertil bemærkes, at Indklagede ikke bestrider, at Klager kan have gener i lænderegionen, men at disse ikke er en følge af ulykken den 20. marts 2019. Der er ikke årsagssammenhæng mellem ulykken og hendes gener i lænden.

Som bilag B fremlægges en journalkopi fra fysioterapeuten for perioden 23.07.2019 til 31.01.2020.

Det fremgår af journalkopien fra fysioterapeut, at Klager efter ulykken har haft gener fra lænderyggen frem til 27. august 2019, hvorefter hun ikke oplevede gener mere.

Den 27. august 2019 er noteret, at 'Lænden har det godt, mærker stort set ikke lænden mere, kun meget lidt ind i mellem.'

Vedrørende efterfølgende konsultationer - til og med 31.01.2020 - er der ikke noteret gener fra/behandling af lænden i journalkopien fra fysioterapeut.

Først i speciallægeerklæring af 27. april 2020 nævnes, at Klager oplever udtalte smerter i lænderyggen med udstråling til hæleben [haleben].

Det fastholdes derfor, at der alene er ført bevis for straks symptomer, men ikke for brosymptomer.

Klagers lændegener var alene forbigående, idet de er helt væk i august 2019.

De gener Klager oplyser ved speciallægeundersøgelsen den 27. april 2020 kan således ikke tilskrives ulykken den 20. marts 2019.

Efter forsikringsbetingelserne ydes erstatning for den direkte skade efter en hændelse, som har medført varige gener. Der er ikke dokumentation for blivende lændegener efter ulykken, hvorfor disse gener ikke kan udløse erstatning fra ulykkesforsikringen.

Klageren kan således ikke gives medhold.

BILAG

Bilag B: Journalkopi fra fysioterapeuten for perioden 23.07.2019 til 31.01.2020."

Til dette har klagerens advokat fremsendt brev af 2/5 2022, hvori det er anført:

"Det skal præciseres i relation til bilag 14 (bilag 1 til mine bemærkninger af 7. april 2022), at det er korrekt, at fysioterapeuten har sendt statusbeskrivelsen til min klient den 7. april 2022 kl. 08.46, hvorefter min klient har videresendt den til mig.

I forhold til den del, har Sønderjysk Forsikring således ret i sine korrektioner.

Det er dog vigtigt at præcisere, at statusbeskrivelsen ikke er udarbejdet og sendt til kommunen den 7. april 2022. Den er derimod sendt til kommunen på et tidligere tidspunkt – nemlig i forbindelse med min klients ansøgning om førtidspension til kommunen, hvilket var i december 2021. I øvrigt blev min klient tilkendt førtidspension med virkning fra den 1. april 2022.

Lænderyggen:

Det er ikke korrekt, når Sønderjysk Forsikring anfører i duplikken af 25. april 2022: 'Klagers lændegener var alene forbigående, idet de er helt væk i august 2019.'

I den forbindelse henvises der til **Bilag B**, Journalkopi fra fysioterapeuten for perioden 23.07.2019 til 31.01.2020, idet det yderligere fra Sønderjysk Forsikring bemærkes: *'Det fremgår af journalkopien fra fysioterapeut, at Klager efter ulykken har haft gener fra lænderyggen frem til 27. august 2019, hvorefter hun ikke oplevede gener mere.'*

Det bemærkes i den forbindelse, at den passive behandling, som fysioterapeuten har udført, periodvis har formindsket min klients gener i ryggen.

Det fremgår dog ligeledes af journalen fra fysioterapeuten den 5. november 2019 (**bilag B**), at generne forværres, hvis der går for lang tid mellem behandlinger. Fysioterapeuten henviser i den forbindelse ikke direkte til hverken nakken eller lænderyggen, hvorfor det *ikke* kan udelukkes, at der henvises til såvel nakken som lænderyggen.

Den 31. januar 2020 fremgår det endvidere af journalen (**bilag B**), at træning er den vigtigste faktor for at blive uafhængig af den passive behandling. Træning har således også været medvirkende til at formindskede generne i lænderyggen i perioder.

Det bemærkes desuden, at den fysioterapeut, ..., som har lavet journalnotaterne i journalen (**bilag B**), er den samme fysioterapeut, som har lavet statusbeskrivelsen til kommunen (**bilag 14**).

Som beskrevet i mine bemærkninger af 7. april 2022, er det anført i statusbeskrivelsen (**bilag 14**), at den passive behandling er med til at løsne spændinger i både lænd, øvre ryg og nakke/hoved, og at min klient oplever forværring, når intervallet mellem hver behandling bliver for langt (mere end 14 dage imellem).

I øvrigt bemærkes det, at det er meget normalt, at gener ikke optræder fuldstændig kontinuerligt og konstant hen over en periode, men at styrken af generne kan variere. Det vigtigste i den sammenhæng er, at min klients gener aldrig har været fuldstændig fraværende, hvilket kan dokumenteres i de i sagen fremlagte lægelige bilag.

Tabsbegrænsningspligt:

Til slut tillader jeg mig specifikt at henlede opmærksomheden på, at min klient, som følge af behandlingen ved fysioterapeuten, hendes træning mv., har iagttaget sin tabsbegrænsningspligt fuldt ud.

I øvrigt fastholdes bemærkningerne i mine tidligere skrivelser til Ankenævnet."

Hertil har selskabet i brev af 9/5 2022 til nævnet anført:

"SUPPLERENDE BEMÆRKNINGER

Lænderyg:

Den private ulykkesforsikring dækker gener efter pludselige hændelser. Det vil sige hændelser, der sker på et bestemt tidspunkt og ikke over tid.

Det fremgår direkte af journalkopien fra fysioterapeut, at Klager efter den anmeldte hændelse har haft gener fra lænderyggen frem til 27. august 2019, hvorefter hun ikke oplevede gener mere.

Den 27. august 2019 er noteret, at "Lænden har det godt, mærker stort set ikke lænden mere, kun meget lidt ind i mellem."

Først i speciallægeerklæring af 27. april 2020 nævnes, at Klager oplever udtalte smerter i lænderyggen med udstråling til hælebeben. Disse gener kan ikke tilregnes hændelsen den 20. marts 2019. Det fastholdes derfor, at der alene er ført bevis for straks symptomer, men ikke for brosymptomer."

Nævnet har fået forelagt bilag fra sagen, hvoraf nogle gengives nedenunder. Af epikrise af 20/3 2019 fremgår:

"Aktionsdiagnose

A D2041 Kontakt mhp unds. og observation eft færdselsulykke

Epikrise

Anamnese:

Aktuelle:

Kører op i en stillestående bil med knap 100 km/t. Airbag udløst. Har sikkerhedssele på. Fronten af bilen er krøllet sammen. Kabinen intakt. Ikke været bevidstløs. Føler sig omtåget og har lidt kvalme. Ingen opkastninger. Har smerter i nakke og lænd samt snurren i ulnare fingre på venstre side.

Objektiv undersøgelse-standard:

GCS 15. Pupiller runde egale og med normal lysreaktion.

På patientens trøje ses tydeligt aftryk efter sikkerhedsselen.

Ryg: Ingen ossøs ømhed i nakken. Udtalt muskulær ømhed. Frie nakke bevægelser. Ingen udstråling ved foramen kompressionstest. Muskulær ømhed svarende til lænden. Ingen ossøs ømhed.

Venstre skulder: Direkte ømhed anteriort på skulderleddet. Ingen indirekte ømhed. Normal bevægelighed. Normal kraft ved test af rotator cuff. Tinels test svarende til plexus brachialis giver forværring af snurrende fornemmelse i ulnare fingre.

Konklusion og plan:

Ikke mistanke om akut skade. Commotiovarsles. Har pårørende der kan observere patienten det næste døgn. Informeres om forværring af muskulære smerter de kommende dage. Råd om varme omslag og brug af håndkøbsanalgetika. Snurren i ulnare fingre på venstre side vurderes ikke at skyldes akut skade, men formentlig slag fra sikkerhedsselen i forbindelse med traumet."

Af skadesanmeldelse af 3/4 2019 fremgår bl.a.:

"Hvordan skete ulykken, og hvad var årsagen:

Jeg kører op i en holdende bil på motorvejen.

...

Hvori består tilskadekomsten:

Hukommelsestab, smerter i venstre skulder, hjernerystelse, muligvis piskesmæld i nakke og ryg."

Af journal fra klagerens egen læge fremgår:

"23.04.19 L01 Symptom/klage fra cervikalregion

Symptom/klage fra lænd

Fortsat sygemeldt. Vil lige nu heller ikke kunne starte deltidssygemeldt. Har tid til AES 010 d 29/4. Det svinger. Nogle dage mere energi, andre kan hun næsten intet. Er nødt til at sove om dagen. Bruger mindfulness. Går hos fys. fortsat ondt i ryg, spændt op i nakke, også været hos tandlæge. Svimmel ind i mellem og uro i hovedet

...

29.04.19 ... Symptom/klage fra cervikalregion

Svimmelhed

Sub.: AES 010.

2. Fortsat store problemer efter trafikuheld. Også hukommelses- og koncentrationsproblemer og angst. Startet hos psykolog efter ulykken. Irritabel. Bliver slået ud af de mindste uforudsigelige hændelser. Har talt med arb giver og foreløbigt aftalt fuldtidssygemelding 1 mdr frem. Hvis hun har overskud vil hun dog gerne se kollega en af gangen. God kontakt. Træt. BT 140/90. p 60. Ømhed af m. sternocleidomastoideus sin og ømme nakkefæser sin. Ømhed af processus spinosi i lænden.

Melder tilbage om 14 dage hvordan det går.

...

23.01.20

...

Lidt flere sm i nakke og ryg, efter reduktion i fys til hver 14. dag. vil nu gå til fys hver 10. dag i stedet.

Plan: Aftaler tillige forsøgsvis tabl Gabapentin 300 mg, 1 nocte. Info om medicin og bilkørsel.

...

08.04.20 L03 Lændesmerter ...

Grundet coronavirus epidemien er denne konsultation foregået ved telefonkonsultation. Et år siden trafikuheldet. Arb nu på fuld tid, er måske lidt længere tid om det end tidl men får ros og laver nogle gode ting. Føler sig ikke stresset. Kan dog være grådlabil og irritabel og er træt. Børnene bor hos hende men de har det ikke så godt, ingen kontakt til eksmand. Hun har selv fundet ny partner som er fornuftig, de bor ikke sammen. Tager dagligt Panodil for sin ryg. Går hos fys hver 10. dag. Der er umiddelbart ikke tegn på bedring med ryggen. Der er ikke foretaget rtg eller scanning af lænden. Har en tid hos neurolog i ... d 23/4 til forsikringen. Plan: Aftaler at hun får en tid til status af ryg når tilstandene efter coronavirus epidemi er mere normaliserede. Umiddelbart tyder det dog på at lænderygproblemet er en varig problemstilling.

...

30.08.20 e-Konsultation ...

Smerter i lænden og psykolog

Hej ...

Jeg har stadig problemer med smerter i lænden. Det har de sidste 14 dage været rigtig mere end normalt. Jeg har problemer med at stå op og sidde ned samt. Jeg vil høre om det ikke vil være en ide at få min lænd kigget på af en ortopæd eller få taget en scanning af den.

...

07.09.20

Sub.: Sendt henvisning: REFHOST - Ortopædisk kirurgi REFHOST - Ortopædisk kirurgi

L03 Lændesmerter

Slem med lænderyg. Trafikuheld fra marts 2019 hvor hun med 100 km i timen kørte op i holdende bil. Var på skadestuen. Der blev ikke taget rtg eller scanning. Går til fys. Sm sidder lavt i lænden.

Obj.: Sidder skævt på stolen. Collumna lidt affladet thoracal kyfose ellers stort set normale krumninger. Let indskrænket flektion ellers ret frit bevægelighed. Ingen pareser. Ømhed af flere processus spinosi max omkring LS. Ømhed i hofbalde. Laseque og omvendt laseque neg. Hofteløb bevæges frit. Normal sens i ridebukseområde Plan: Henv ortopædkir til vurdering."

Af journal fra fysioterapeut for perioden 23/7 2019 til 31/1 2020 fremgår bl.a.:

29.07.19 Behandler

Juli måned har været lidt hård pga manglende behandling. Trænger til et kontinuerligt forløb med behandling igen. Lænden har fortsat drillet.

Beh.: Manipulation ved lumball roll (Løsnet med knæk), mob lx + High power laser sokastisk 3 min 15 W+ kontinuerligt 5 min 15 W. Både lænd og nakke/øvre ryg

06.08.19 Behandler

Været godt i lænden efter behandlingen

Samme behandling

Beh.: Manipulation ved lumball roll (Løsnet med knæk), mob lx + High power laser sokastisk 3 min 15 W+ kontinuerligt 5 min 15 W. Både lænd og nakke/øvre ryg

20.08.19 Behandler

Der er kun let gener i lænden nu og nakken er også meget bedre. Har en generel god fornemmelse i kroppen, men der kommer fortsat gener når pt. presser kroppen for meget eller der sker for meget omkring hende.

Beh.: Manipulation ved lumball roll (Løsnet med knæk), mob lx + High power laser sokastisk 3 min 15 W+ kontinuerligt 5 min 15 W. Både lænd og nakke/øvre ryg

27.08.19 Behandler

Lænden har det godt, mærker stort set ikke lænden mere, kun meget lidt ind i mellem. Bliver fortsat tung i hovedet og spændinger omkring nakke skulder.

Beh.: Mobilisering+manipulation af thoracal columna, mob tx og mobilisering cx + High power laser kontinuerligt 4 min 15 W. nakke og øvre ryg
min 15 W+ kontinuerligt 5 min 15 W. Både lænd og nakke/øvre ryg

02.09.19 Behandler

Er gået fint. havde ondt i nakke i går.

Beh.: Mobilisering+manipulation af thoracal columna, mob tx og mobilisering cx + High power laser kontinuerligt 4 min 15 W. nakke og øvre ryg

...

06.01.20 Behandler

Trænger til behandling, har været for lang tid siden sidst, hvilket har resulteret i tungt hovedet og spændinger i nakken, en lille smule i lænden

Mobilisering+manipulation af lænden, thoracal columna og cervical (kun let manp. Høj cervicalt), mob tx og mobilisering cx + Rad. SW 2000 slag 1,8 bar bilat trapezius og levator scapula bilat samt SW i lænden bilat + High power laser kontinuerligt 4 min 15 W. nakke og øvre ryg

20.01.20

Reageret super efter sidst, løst net godt, mñ igen et par dage for lagt imellem behandlingen, da de seneste dage ikke har været så godt. Ikke noget i lænden i dag.

Mobilisering+manipulation af thoracal columna og cervical (kun let manp. Høj cervicalt), mob
tx og mobilisering cx + Rød. SW. 2000 slag 1,8 bar bilat trapezius og levator scapula bilat +
High power laser kontinuerligt 4 min 15 W. nakke og øvre ryg

Af neurologisk speciallægeerklæring af 27/4 2020 fremgår:

"TIDLIGERE SYGDOMME OG INDLÆGGELSER:

I det væsentlige rask. Aldrig tidligere indlæggelser. Har i en periode gået til fysioterapeut/akupunktør med venstre skulder.

...

UNDERSØGELSER:

Der er ikke foretaget billeddiagnostiske undersøgelser. Der er kun foretaget objektiv undersøgelse på skadestue samt ved egen læge.

OBJEKTIV SOMATISK:

...

Ekstremiteter: Der er ingen deformiteter eller crurale ødemer.

Columna: Der er udtalt ømhed af nakkehæfter samt den paravertebrale muskulatur, såvel cervicalt

som i udtalt grad lumbalt. Der er indskrænket bevægelighed i columna cervicalis. Der er negativ foramen kompressionstest. Finger-gulvafstand 40 cm. Laseque negativ.

OBJEKTIV NEUROLOGISK:

Højere intellektuelle funktioner: Vågen, klar og orienteret. Talen naturlig. Ikke nakke/rygstiv. Let grådlabil. Kranienner I-XII inkl. Oftalmoskopi: Alle undersøgte og fundet intakte. Der er ingen ny-stagmus. Der er ingen skew deviation.

Ekstremiteter:

Overalt egal kraft, tonus og trafik. Der er let nedsat sensibilitet for berøring af højre fod. Der er normal sensibilitet for stik. Der er svage til manglende dybe reflekser. Normal plantarrespons. Der er normal koordination. Ingen dysdiadokokinese. Stand og gang: Romberg negativ. Gang afvikles naturligt. Klarer tå-, hæl- og liniegang.

RESUME:

...-årig kvinde, tidligere i det væsentlige rask, udsættes for arbejdsulykke den 20.3.2019, hvor hun på vej fra arbejde til sin hjemmearbejdsplads er udsat for trafikulykke på motorvejen. Kører op i foran holdende bil. Har amnesi for hændelsen. Havde korrekt indstillet nakkestøtte samt anvendte

sikkerhedssele. Erindrer da hun skal rette sig op og hun sidder foroverbøjet mod højre, ind over gearstanden. Er meget opmærksom på at gøre det stille og roligt af hensyn til førligheden. Bliver efterfølgende set på skadestuen, hvor man finder hende intakt men giver commotiovarsler. Ingen frakturmistanke. Får tiltagende smerter i såvel nakke, lænderyg samt hoved. Tiltagende utilpas med svimmelhed, kvalme og opkastning. Bliver efterfølgende set ved egen læge der henviser til fysioterapeut. Får her gentagne behandlinger. Er primært sygemeldt frem til primo maj. Herefter trapper hun langsomt op i arbejdet og ultimo september [december] er hun atter på fuld tid. Har dog vidtrækkende skånehensyn, idet hun selv planlægger sin arbejdsrytme, således at hun kan

sprede arbejdstiden over større del af døgnet. Efterfølgende er der kommet en lille bedring af tilstanden, men har nu fortsat daglige svære gener. Har daglige spændinger i nakken. Har svære lænderygsmærter med udstråling til haleben. Kan få kuldefornemmelser ned i begge ben. Har sovende fornemmelser i begge hænder. Har intermitterende håndslip. Har mange synsforstyrrelser. Synes både hun kan se dobbelt samt have sløret syn, kan have svært ved at fokusere. Har svært nedsat hukommelse samt nedsat koncentration og øget irriterabilitet. Har tidligere kunnet have 10 bolde i luften og været meget aktiv. Kan nu slet ikke dette. Har svært ved at følge med i samtaler med hendes børn der er teenagere. Glemmer tit på arbejdet. Glemmer hjemme. Tåler nu ikke statiske stillinger. Kan således ikke holde til at køre langt i bil. Klarer ikke tunge løft. Har svært ved daglige gøremål, eksempelvis støvsugning, sengeredning samt hænge tøj op og tømme opvaske-maskine. Ligeledes besvær med sexuel aktivitet pga. rygsmerterne. Har gået til fysioterapeut, dette har holdt tilstanden nede men har ikke forbedret det væsentligt. Forsøger at træne flittigt. Aktuelt kan hun dog ikke dette på baggrund af den generelle tilstand i Danmark med corona krise. Objektivt findes hun umiddelbart neurologisk intakt, men med svære muskelsmerter paravertebralt, specielt columna lumbalis samt lidt columna cervicalis. Derudover findes der svage til manglende dybe reflekser.

KONKLUSION:

Der er tydelig sammenhæng mellem pågældende arbejdsskade samt nuværende svære daglige gener. Det er nu mere end 1 år siden skadesdato, hvorfor tilstanden må betegnes som stationær uden mulighed for væsentlig forbedring. Vil fremadrettet ikke kunne skaffe sig arbejde som tidligere på ordinære vilkår. Det er kun i kraft af, at hun selv tilrettelægger sin arbejdsdag og har hjemmearbejdsplads så hun kan sprede det ud over hele døgnet, at hun kan fungere i sit job. Vil ikke kunne klare et regelret fuldtidsjob.

DIAGNOSE:

Distorsio columnae cervicalis et lumbalis / forvridning af nakke og lænderyg.
Postcommotionelt syndrom / følger af hjernerystelse."

Af Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse af 13/8 2020 fremgår:

"Afgørelse

Vi har anerkendt den anmeldte ulykke som en arbejdsskade efter arbejdsskadeloven.
(Lov om arbejdsskadesikring § 6, stk. 1)

...

Begrundelse

Vi har genvurderet vores afgørelse af 4. september 2019, da vi vurderer, at du var omfattet af loven på tidspunktet for hændelsen den 20. marts 2019.

...

Vi har lagt vægt på, at det fremgår af anmeldelsen og spørgeskemabesvareelserne, at du var på vej efter, at havde afholdt en kursusdag sammen med nogle kollegaer. På vej hjem kørte du op i en forankørende bil, der holdt stille. Det fremgår af lægejournalen, at du kørte med cirka 100 kilometer i timen.

Det fremgår af lægejournalen, at du var ved lægen den 20. marts 2019, hvor du klagede over smerter i nakke og lænd. Vi vurderer, at der er tidsmæssig og medicinsk årsagssammenhæng mel-

lem hændelsen og skaden, fordi du søgte læge samme dag og dermed har fået symptomer i nærtidsmæssig sammenhæng med hændelsen, og fordi vi vurderer, at en påkørsel er egnet til at medføre smerter i lænderyggen og en nakkeforvridning.

Vi er endvidere opmærksomme på, at forsikringsselskabet mener, at hændelsen den 20. marts 2019 ikke er egnet til at medføre gener i lænderyggen. Oplysningen har ikke ført til en anden vurdering, da vi vurderer, at en påkørsel af en holdende bil med cirka 100 kilometer i timen er egnet til at medføre smerter i lænderyggen.

Det ændrer således ikke vores vurdering, at forsikringsselskabet i deres anke af 6. april 2020 henviser til en udtalelse fra Retslægerådet fra en anden sag, hvor Retslægerådet har lavet en konkret vurdering af omstændighederne i den pågældende sag. Vi vurderer også, at du har fået en personskade i lovens forstand som følge af hændelsen. Vi har lagt vægt på, at det fremgår af fysioterapeutjournalen, at du 4 måneder efter hændelsen fortsat har gener i form af smerter i nakken og lænderyggen. Hændelsen har dermed medført længerevarende gener. Kravene til en personskade efter loven er derfor opfyldt.

...

Derfor anerkender vi din nakkeforvridning og dine smerter i lænderyggen som en arbejdsskade.

...

Vi har fastsat dit varige mén ud fra en samlet vurdering af de gener og ulemper, som du har til daglig på grund af arbejdsskaden. Vi vurderer, at dine gener som følge af arbejdsskaden svarer til et varigt mén på 15 procent.

Vi har fastsat dit varige mén efter et skøn med udgangspunkt i vores vejledende méntabel. Skadens følger fremgår ikke direkte af tabellen, men kan sammenlignes med følgende punkt. Efter tabellens:

- punkt B.1.1.3 vurderes middelsvære, daglige nakkesmerter uden eller med let bevægeindskrænkning, eventuelt med udstrålende armsmerter, og eventuelt lettere somatiske, kognitive og affektive ledsagesymptomer, til 10 procent.
- punkt B.1.3.1 vurderes følger efter forvridninger, diskusprolaps, brud og belastningsskader med lette, daglige rygsmerter uden eller med meget let bevægeindskrænkning, til 5 procent.

Vedrørende nakke:

Vi har lagt vægt på, at du ifølge speciallægeerklæringen udfærdiget den 27. april 2020 har smerter og stivhed i nakken. Du har dobbeltsyn samt sløret syn, og du har problemer med fokusering. Du har nedsat hukommelse og koncentration samt øget irritabilitet og besvær med at huske i dagligdagen. Du klarer ikke længere huslige gøremål som rengøring og tøjvask. Du benytter smertestillende medicin i form af Panodil ved behov. Vi vurderer dine smerter i nakken som lette, fordi du bruger smertestillende medicin beregnet til lette smerter ved behov, og fordi du ikke er forhindret i daglige gøremål. Vi vurderer, at dine kognitive gener i form af hukommelses- og koncentrationsbesvær er lette, da de ikke forhindrer daglige gøremål.

Vi har endvidere lagt vægt på, at der ved den lægelige undersøgelse er konstateret normal bevægelighed i din nakke. Vi vurderer, at dine gener svarer til punktet i tabellen, fordi du har daglige, lette smerter i nakken og lettere kognitive ledsagesymptomer.

Efter en samlet skønsmæssig vurdering af dine gener efter arbejdsskaden, har vi fastsat dit varige mén for nakken til 10 procent.

Vedrørende lænderyg:

Vi har lagt vægt på, at du ifølge speciallægeerklæringen udfærdiget den 27. april 2020 har smerter i lænderyggen, som kan udstråle til halebenet. Du har af og til kuldefornemmelse i begge ben, og du kan ikke klare tunge løft. Du har behov for pauser og kan ikke køre langt. Du har problemer med huslige gøremål som rengøring og tøjvask, og du benytter smertestillende medicin i form af Panodil ved behov.

Vi vurderer dine smerter i lænderyggen som lette, fordi du bruger smertestillende medicin beregnet til lette smerter ved behov, og fordi du ikke er forhindret i daglige gøremål.

Vi har endvidere lagt vægt på, at der ved den lægelige undersøgelse er konstateret normal bevægelighed i din lænderyg.

Vi vurderer, at dine gener svarer til punktet i tabellen, fordi du har daglige, lette smerter og normal bevægelighed i lænderyggen.

Efter en samlet skønsmæssig vurdering af dine gener efter arbejdsskaden, har vi fastsat dit varige mén til 5 procent.

Vi er opmærksomme på, at du har udstrålende smerter til halebenet. Vi vurderer, at der ikke er tale om udstrålende smerter efter en lægefaglig vurdering, hvis det ikke er udstrålende bensmerter.

Samlet vurdering:

Når der er tale om en skade, der omfatter flere af de områder, der er fastsat procenter for i mén-tabellen, sker der ikke automatisk en fuld sammenlægning af de forskellige procenter. Ménprocenten vil blive fastsat efter et skøn, hvor det samlede funktionsniveau vurderes.

Efter en samlet skønsmæssig vurdering af dine gener efter arbejdsskaden, har vi fastsat dit varige mén til 15 procent."

Af epikrise af 14/9 2020 fremgår:

"Kommer med en problemstilling, som er opstået efter et uheld i 2019. Det drejer sig om ømhed lavt i lænden. Lokaliseret midt for og lidt mod venstre. Ømheden er meget generende og det gør, at hun er sygemeldt. Hun føler, at der sidder en stor tennisbold og generer. Generne forværres ofte, hvis hun opholder sig i samme stilling i længere tid. Det kan være både når hun sidder eller ligger eller går. De sidste 3 uger har hun haft meget kraftige smerter og det kan stråle ned på bagsiden af højre lår. Føler nogle gange, at det trækker ind mod symfyen også på højre side. Har været hos neurolog, som har foretaget speciallægeerklæring og det, som hun husker herfra, er manglende refleks på venstre side.

...

OBJEKTIVT

Almenstilstand: God...

Columna lumbalis: Normale krumninger. Ingen ømhed fraset svarende til den lumbosakrale overgang over processus spinosi og lige lidt til venstre herfor. Der er hun byldeø. Ikke øm ved sakroi-

liacaleddene. God bevægelighed. Trendelenburg er negativ. Bækkenstanden lige. Gangen: Naturlig. Kan gå hæl- og tågang.

Underekstremiteter: Strakt benløfttest 90°/90°, ingen radikulopati. Der er god kraftudfoldelse over de store led. Normal sensibilitet, normal tonus og trofik. På venstre side kan Achillesreflekse ikke udløses. Øvrige refleksforhold normale og egale.

VURDERING

Patient som efter biluheld har haft gener fra lænden. Har konstant været tilstede, men de sidste uger væsentlig forværring. Har et område lavt lumbalt, hvor hun er byldeødm. Får foretaget MR-skanning af columnne lumbalis. Svar indenfor 1 uge.

...

Speciallæge i neurokirurgi"

Ankestyrelsen har ved afgørelse af 22/12 2020 stadfæstet Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse af 13/8 2020. Vedrørende lænderyggen fremgår:

"Vedrørende lænd:

Vi lægger vægt på de lægelige oplysninger om, at du oplever lette daglige lænderygsmarter.

Vi lægger også vægt på, at der objektivt ikke er påvist nedsat bevægelighed i din lænderyg.

Vi har sammenlignet dine gener med méntabellens punkt B.1.3.1. Det følger af punktet, at lette, daglige rygsmarter uden eller med let bevægeindskrænkning vurderes til 5 procent. Vi vurderer på baggrund af en lægefaglig vurdering, at dine gener skønsmæssigt svarer til punktet.

Vi har derfor skønsmæssigt fastsat dit varige mén for lænderyggen til 5 procent.

På denne baggrund af ovenstående har vi fastsat dit varige mén efter arbejdsskaden til skønsmæssigt 15 procent.

Oplysningerne fremgår særligt af lægeerklæring 1, din journal fra din egen læge og fysioterapeut, speciallægeerklæringen af den 27. april 2020 samt oplysningerne indsendt i forbindelse med klagerne fra din advokat og forsikringsselskabet."

Af e-mail af 7/4 2022 fra fysioterapeut til klageren fremgår:

"Til brug for det videre sagsforløb i sygedagpengeafdelingen ønskes en Fysioterapeutiskvurdering af følgende:

1: Hvilken behandlingsplaner der lagt for [klageren]?

Der er i samarbejde med [klageren] lagt en behandlingsplan der har fokus på både manuel behandling i kombination med shockwave og laser behandling samt træning i motionscenter. Træningen er den vigtigste del i forhold til at vedligeholde kroppens nuværende funktionsniveau, men også i håb om at kunne flytte grænsen for hvad kroppen kan holde til. [Klageren] træner 3 gange om ugen med fokus på både styrke og kredsløb. Det kræver nogle resurser at træne, men det er yderst vigtig for selv at kunne løsne og bygge kroppen stærkere op. Under Corona nedlukning op-

levede [klageren] en markant forværring af kroppens gener, specielt i form af lænderygsmarter, men også en forværring omkring øvre ryg og nakke/hoved, og derfor er det vigtigt at [klageren] prioriterer at træne. Den passive behandling på briksen bruges som et supplement til træningen og for at løsne for de spændinger og gener der begrænser pt. i hendes hverdags aktiviteter og træning.

2: Hvilken effekt ses af behandlingen?

Den passive behandling er med til at løsne for spændinger i både lænd, øvre ryg og nakke/hoved, og pt. oplever en tydelig effekt når hun er i et kontinuerligt forløb. Lændesmerterne reduceres markant og det samme er tilfældet i forhold til øvre ryg, nakke og skulder. På den fysiske del af kroppen vurderes behandlingen og træningen at have haft en effekt, hvilket især ses i at pt. kan holde til at træne 3 gange om ugen, men pt. har også fortsat behov for hvile. I forhold til hendes hoved, så ser det ud til at grænsen for hvad pt. kan klare er svære at flytte på. Pt. fortæller at hun fortsat har behov for hvile både i dagligdagen, på ferier eller når hun er sammen med familien. Pt. oplever ingen forbedring i forhold til at kunne koncentrere sig og holde fokus på en arbejdsopgave.

3: Kan der siges noget om tidshorisont for behandlingsforløbet?

Træningen er noget [klageren] skal prioritere og fastholde så længe kroppen oplever en god effekt at dette (livs langt). Den passive behandling vil vi gerne udfase så det er noget pt. kan bruge når der er behov for det, men pt. oplever fortsat en forværring af smerter i lænd, øvre ryg og nakke/hoved når intervallet mellem hver behandling bliver for langt (mere end 14 dage imellem). Hvornår pt.'s krop kan undvære den kontinuerlige rytme er uvist.

4: Kan der siges noget om prognose?

Pt. er kommet rigtig langt på det fysiske aktivitetsniveau, når man ser hvad hun kan holde til rent træningsmæssig, men hun er fortsat meget begrænset i dagligdagen og i forhold til funktionsniveauet inden uheldet, hvilket også ses i fortsat behov for hvile. Vores indtryk er at hendes udfordringer og begrænsninger især opstår når kroppen/hjernen presses (skal koncentrere sig om noget eller holde fokus på noget), og der har vi ikke kompetencerne til at komme med en prognose.

5: Hvilken betydning har [klagerens] diagnose for funktionsniveauet?

Når man ser tilbage på det forløb [klageren] har haft siden hendes uheld, så ser det ud til at den plan der blev lagt for at hun skulle tilbage på fuld tid var alt for kort, og måske endda har været med til at kroppen og hjernen for hurtigt blev belastet for meget, så hun nu er havnet i en mere kronisk situation. Vores vurdering er at det fysiske funktionsniveau er meget status quo set over en det seneste års tid."

Af Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings vejledende méntabel fremgår:

"B. 1.1. Nakken

...

B. 1.1.3. Middelsvære, daglige nakkesmerter uden eller med let bevægeindskrænkning, eventuelt med udstrålende armsmerter, og eventuelt lettere somatiske, kognitive og affektive ledsagesymptomer 10%

...

B.1.3. Lænderyggen

B. 1.3.1. Lette, daglige rygsmarter uden eller med let bevægeindskrænkning 5%"

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"2. Hvilke skader dækker forsikringen

2.1

Forsikringen dækker følger af ulykkestilfælde.

...

2.2 Et ulykkestilfælde betegnes som

En pludselig hændelse, der forårsager personskade.

2.3 Årsagssammenhæng

Der skal være årsagssammenhæng mellem ulykkestilfældet og skaden for at opnå dækning. Ved vurdering lægger vi blandt andet vægt på, om hændelsen er egnet til at forårsage personskade. Det vil sige, om hændelsen i sig selv er nok til at forårsage/forklare skaden.

...

15.2. Hvad omfatter invaliditetsdækningen

15.2.1

Ulykkestilfælde, der medfører mindst 5% varigt mén (medicinsk invaliditet). Når et ulykkestilfælde, (se fællesbestemmelsernes pkt.2.2) er direkte årsag til, at forsikredes mén (medicinske invaliditet) fastsættes til mindst 5%, udbetales der erstatning.

15.2.2

Méngraden kan ikke overstige 100% for samme ulykkestilfælde. Invaliditetsgraden fastsættes i overensstemmelse med den méntabel, som Arbejdsskadestyrelsen benytter på skadetidspunktet med de begrænsninger, der er anført nedenfor og i pkt. 15.3.

15.2.3

Hvis invaliditetsgraden ikke direkte kan fastsættes efter Arbejdsskadestyrelsens méntabel, fastsættes den tilskadekomnes mén (medicinske invaliditetsgrad) efter tilsvarende principper, som er lagt til grund for méntabellen på baggrund af den fysiske funktionshæmning.

15.2.4

I alle tilfælde fastsættes invaliditetsgraden på et rent medicinsk grundlag uden hensyntagen til en eventuel nedsættelse af erhvervsevne, tilskadekomnes specielle erhverv eller andre individuelle forhold. Erstatningen udgør den procent af forsikringssummen, der svarer til den fastsatte méngrad."

Nævnet udtaler:

Klageren, som er født i 1970'erne, var den 20/3 2019 udsat for en trafikulykke og fik hukommelsestab, smerter i venstre skulder, hjernerystelse og muligvis piskesmæld i nakke og ryg. Selskabet har anerkendt ulykken og udbetalt godtgørelse for et varigt mén på 10 %. Klageren ønsker, at selskabet udbetaler godtgørelse for et varigt mén på i alt 15 %. Klageren har anført, at både nakkegener og lændegener er en følge af ulykken. Hun har anført, at såvel Arbejdsmarkedets Erhvervssikring som Ankestyrelsen har anerkendt, at lændegenerne også er en følge af

ulykken. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, Ankestyrelsen og klagerens anden ulykkesforsikring har vurderet det varige mén til 15 %.

Selskabet har afvist at udbetale yderligere godtgørelse for varigt mén. Selskabet har anført, at der ikke er dokumenteret årsagssammenhæng mellem ulykken og klagerens gener i lænderyggen. Selskabet har anført, at generne fra lænderyggen var forbigående, og at der er ikke dokumenteret brosymptomer. Selskabet har anført, at klageren alene havde gener fra lænderyggen frem til 27/8 2019, og at klageren i perioden herfra og frem til 30/1 2020 udelukkende modtog behandling af nakke og øvre ryg hos fysioterapeut.

Af epikrise af 20/3 2019 fremgår det, at "Kører op i en stillestående bil med knap 100 km/t... Har smerter i nakke og lænd samt snurren i ulnare fingre på venstre side... Ryg: Ingen ossøs ømhed i nakken. Udtalt muskulær ømhed. Frie nakke bevægelser. Ingen udstråling ved foramen kompressionstest. Muskulær ømhed svarende til lænden. Ingen ossøs ømhed... Konklusion og plan: Ikke mistanke om akut skade. Commotiovarsles... Informeres om forværring af muskulære smerter de kommende dage. Råd om varme omslag og brug af håndkøbsanalgetika."

Af journalnotat af 29/4 2019 fremgår det, at "Fortsat store problemer efter trafikuheld. Også hukommelses- og koncentrationsproblemer og angst... Har talt med arb giver og foreløbigt aftalt fuldtidssygemelding 1 mdr frem... Ømhed af m. sternocleidomastoideus sin og ømme nakkefæser sin. Ømhed af processus spinosi i lænden."

Af fysioterapeutnotat af 27/8 2019 fremgår det, at "Lænden har det godt, mærker stort set ikke lænden mere, kun meget lidt ind i mellem. Bliver fortsat tung i hovedet og spændinger omkring nakke skulder... Beh.:... nakke og øvre ryg."

Af fysioterapeutnotat af 6/1 2020 fremgår det, at "Trænger til behandling, har været for lang tid siden sidst, hvilket har resulteret i et tungt hoved og spændinger i nakken, en lille smule i lænden. Mobilisering+manipulation af lænden."

Af fysioterapeutnotat af 20/1 2020 fremgår det, at "Reageret super efter sidst, løsnat godt, men igen et par dage for langt imellem behandlingen, da de seneste dage ikke har været så godt. Ikke noget i lænden i dag."

Af journalnotat af 23/1 2020 fremgår det, at "Lidt flere sm i nakke og ryg, efter reduktion i fys til hver 14. dag. vil nu gå til fys hver 10. dag i stedet. Plan: Aftaler tillige forsøgsvis tabl Gabapentin 300 mg, 1 nocte. Info om medicin og bilkørsel."

Af journalnotat af 8/4 2020 fremgår det, at "Lændesmerter... Tager dagligt Panodil for sin ryg. Går hos fys hver 10. dag. Der er umiddelbart ikke tegn på bedring med ryggen. Der er ikke foretaget rtg eller scanning af lænden. Har en tid hos neurolog i ... d 23/4 til forsikringen. Plan: Aftaler at hun får en tid til status af ryg når tilstandene efter coronavirus epidemi er mere normaliserede. Umiddelbart tyder det dog på at lænderygproblemet er en varig problemstilling."

Af journalnotat af 7/9 2020 fremgår det, at "Slemt med lænderyg. Trafikuheld fra marts 2019 hvor hun med 100 km i timen kørte op i holdende bil. Var på skadestuen. Der blev ikke taget rtg eller scanning. Går til fys. Sm sidder lavt i lænden. Obj.: Sidder skævt på stolen. Collumna lidt affladet thoracal kyfose ellers stort set normale krumninger. Let indskrænket flektion ellers ret fri bevægelighed. Ingen pareser. Ømhed af flere processus spinosi max omkring LS. Ømhed i hofbalde. Laseque og omvendt laseque neg. Hofteled bevæges frit. Normal sens i ridebukseområde Plan: Henv ortopædkir til vurdering."

Af neurologisk speciallægeerklæring af 27/4 2020 fremgår det, at "Ingen frakturmistanke. Får tiltagende smerter i såvel nakke, lænderyg samt hoved. Tiltagende utilpas med svimmelhed, kvalme og opkastning. Bliver efterfølgende set ved egen læge der henviser til fysioterapeut. Får her gentagne behandlinger. Er primært sygemeldt frem til primo maj. Herefter trapper hun langsomt op i arbejdet og ultimo september [december] er hun atter på fuld tid. Har dog vidtrækkende skånehensyn, idet hun selv planlægger sin arbejdsrytme, således at hun kan sprede arbejdstiden over større del af døgnet. Efterfølgende er der kommet en lille bedring af tilstanden, men har nu fortsat daglige svære gener. Har daglige spændinger i nakken. Har svære læn-

derygsmarter med udstråling til haleben. Kan få kuldefornemmelser ned i begge ben. Har sovende fornemmelser i begge hænder. Har intermitterende håndslip. Har mange synsforstyrrelser... Tåler nu ikke statiske stillinger. Kan således ikke holde til at køre langt i bil. Klarer ikke tunge løft. Har svært ved daglige gøremål, eksempelvis støvsugning, sengeredning samt hænge tøj op og tømme opvaskemaskine. Ligeledes besvær med seksuel aktivitet pga. rygsmerterne. Har gået til fysioterapeut, dette har holdt tilstanden nede men har ikke forbedret det væsentligt. Forsøger at træne flittigt. Aktuelt kan hun dog ikke dette på baggrund af den generelle tilstand i Danmark med corona krise. Objektivt findes hun umiddelbart neurologisk intakt, men med svære muskelsmerter paravertebralt, specielt columna lumbalis samt lidt columna cervicalis. Derudover findes der svage til manglende dybe reflekser... **DIAGNOSE:** Distorsio columnae cervicalis et lumbalis / forvridning af nakke og lænderyg. Postcommotionelt syndrom / følger af hjernerystelse."

Af Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse af 13/8 2020 fremgår det, at "Vi vurderer, at der er tidsmæssig og medicinsk årsagssammenhæng mellem hændelsen og skaden, fordi du søgte læge samme dag og dermed har fået symptomer i nær tidsmæssig sammenhæng med hændelsen, og fordi vi vurderer, at en påkørsel er egnet til at medføre smerter i lænderyggen og en nakkeforvridning. Vi er endvidere opmærksomme på, at forsikringsselskabet mener, at hændelsen den 20. marts 2019 ikke er egnet til at medføre gener i lænderyggen. Oplysningen har ikke ført til en anden vurdering, da vi vurderer, at en påkørsel af en holdende bil med cirka 100 kilometer i timen er egnet til at medføre smerter i lænderyggen ... Vi vurderer, at dine gener som følge af arbejdsskaden svarer til et varigt mén på 15 procent... Efter en samlet skønsmæssig vurdering af dine gener efter arbejdsskaden, har vi fastsat dit varige mén for nakken til 10 procent. Vedrørende lænderyg: Vi har lagt vægt på, at du ifølge speciallægeerklæringen udfærdiget den 27. april 2020 har smerter i lænderyggen, som kan udstråle til halebenet. Du har af og til kuldefornemmelse i begge ben, og du kan ikke klare tunge løft. Du har behov for pauser og kan ikke køre langt. Du har problemer med huslige gøremål som rengøring og tøjvask, og du benytter smertestillende medicin i form af Panodil ved behov. Vi vurderer dine smerter i lænderyggen som lette, fordi du bruger smertestillende medicin beregnet til lette smerter ved be-

hov, og fordi du ikke er forhindret i daglige gøremål. Vi har endvidere lagt vægt på, at der ved den lægelige undersøgelse er konstateret normal bevægelighed i din lænderyg. Vi vurderer, at dine gener svarer til punktet i tabellen, fordi du har daglige, lette smerter og normal bevægelighed i lænderyggen. Efter en samlet skønsmæssig vurdering af dine gener efter arbejdsskaden, har vi fastsat dit varige mén til 5 procent."

Af epikrise af 14/9 2020 fra speciallæge i neurokirurgi fremgår det, at "Kommer med en problemstilling, som er opstået efter et uheld i 2019. Det drejer sig om ømhed lavt i lænden. Lokaliseret midt for og lidt mod venstre. Ømheden er meget generende og det gør, at hun er sygemeldt. Hun føler, at der sidder en stor tennisbold og generer. Generne forværres ofte, hvis hun opholder sig i samme stilling i længere tid. Det kan være både når hun sidder eller ligger eller går. De sidste 3 uger har hun haft meget kraftige smerter og det kan stråle ned på bagsiden af højre lår. Føler nogle gange, at det trækker ind mod symfyen også på højre side. Har været hos neurolog, som har foretaget speciallægeerklæring og det, som hun husker herfra, er manglende refleks på venstre side....Columna lumbalis: Normale krumninger. Ingen ømhed fraset svarende til den lumbosakrale overgang over processus spinosi og lige lidt til venstre herfor. Der er hun byldeø. Ikke øm ved sakroiliacaleddene. God bevægelighed. Trendelenburg er negativ. Bækkenstanden lige. Gangen: Naturlig. Kan gå hæl- og tågang. Underekstremiteter: Strakt benløft-test 90°/90°, ingen radikulopati. Der er god kraftudfoldelse over de store led. Normal sensibilitet, normal tonus og trofik. På venstre side kan Achillesrefleksen ikke udløses. Øvrige refleksforhold normale og egale."

Af Ankestyrelsens afgørelse af 22/12 2020 fremgår det, at "Vedrørende lænd: Vi lægger vægt på de lægelige oplysninger om, at du oplever lette daglige lænderygsmerter. Vi lægger også vægt på, at der objektivt ikke er påvist nedsat bevægelighed i din lænderyg. Vi har sammenlignet dine gener med méntabellens punkt B.1.3.1 ... Vi vurderer på baggrund af en lægefaglig vurdering, at dine gener skønsmæssigt svarer til punktet. Vi har derfor skønsmæssigt fastsat dit varige mén for lænderyggen til 5 procent. På denne baggrund af ovenstående har vi fastsat dit varige mén efter arbejdsskaden til skønsmæssigt 15 procent."

Af Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings vejledende méntabel fremgår det af punkt B.1.1.3., at middelsvære, daglige nakkesmerter uden eller med let bevægeindskrænkning, eventuelt med udstrålende armsmerter, og eventuelt lettere somatiske, kognitive og affektive ledsagesymptomer fastsættes til et varigt mén på 10 %. Af punkt B.1.3.1. fremgår det, at lette, daglige rygsmerter uden eller med let bevægeindskrænkning fastsættes til 5 %.

Af forsikringsbetingelsernes punkt 2.3 fremgår det, at "Der skal være årsagssammenhæng mellem ulykkestilfældet og skaden for at opnå dækning. Ved vurdering lægger vi blandt andet vægt på, om hændelsen er egnet til at forårsage personskade. Det vil sige, om hændelsen i sig selv er nok til at forårsage/forklare skaden."

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet, at det varige mén som følge af ulykken den 20/3 2019 kan fastsættes til 15 %.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har vurderet det samlede varige mén som følge af ulykken til 15 %. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har fastsat klagerens lændegener til et varigt mén på 5 % efter punkt B.1.3.1. i méntabellen, og har vurderet, at ulykken med påkørsel af en holdende bil med ca. 100 km/t er egnet til at medføre smerter i lænderyggen og en nakkeforvridning.

Nævnet er opmærksom på, at klagerens ulykke er anerkendt som en arbejdsskade, og at spørgsmålet om årsagssammenhæng i medfør af arbejdsskadesikringslovens § 12 vurderes lempeligere for skadelidte end i ulykkesforsikringssager.

Nævnet har tillige lagt vægt på de lægelige oplysninger, hvoraf det fremgår, at klageren havde gener fra lænderyggen i akutmodtagelsen den 20/3 2019 efter ulykken, og at hun gentagne gange efterfølgende henvendte sig til læge med gener i lænden og modtog fysioterapeutbehandling for gener i lænderyggen. Ved neurologisk speciallægeundersøgelse den 23/4 2020

Ankenævnet for Forsikring

27.

98010

havde hun svære lænderygsmærter med udstråling til haleben og kunne få kuldefornemmelser ned i begge ben. Ved den objektive undersøgelse fandtes hun med svære muskelsmerter paravertebralt, specielt columna lumbalis (lænderyggen) samt lidt columna cervicalis (nakkehvirvelsøjlen).

Det forhold, at hun den 27/8 2019 oplyste til fysioterapeut, at lænden havde det godt, og at hun i en periode ikke fik fysioterapeutbehandling af lænden – men kun af nakken og øvre ryg – kan ikke føre til et andet resultat.

Som følge heraf

b e s t e m m e s:

Selskabet, Sønderjysk Forsikring G/S, skal anerkende at klagerens méngrad efter trafikulykken er 15 %, hvorfor selskabet skal opføre og udbetale erstatning for yderligere 5 % méngrad til klageren med tillæg af renter efter forsikringsaftalens § 24.

Klagegebyret tilbagebetales.

Svend Bjerg Hansen